

Ezen lapok hétöt kivéve naponta jelennek meg. Előfizetési ár félre Pozsonyban és Pesten helyben boríték nélkül 7 ft. postán borítékban hetenként kétszer küldve 8 ft 24 kr., hatszor küldve 9 ft 12 kr. p. p. A hirdetések minden negyszer hasábozott apróbetűs soráért vgy ennek helyéért 5 p. kr., a kettős sorért pedig 10 p. kr. fizetnek.

Csütörtök

781.

Martius 9. 1848.

Előfizetheti Pozsonyban a kiadó-hivatalban, ventur-utczai Zierer-házban 114. szám alatti földszint, és Pesten hatvani-utczai Horváth-házban 583d. szám alatti földszint és minden kir. postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomba és külföldre menendő példányok csak a bécsi császári királyi főpostahivatalnál rendelhetnek meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Kitételek. Az ausztriai nemzetbank állapotának kimutatása. Országgyűlés. LXXI. kerületi ülés márt. 8-án. (Tárgy: elnöki jelentés 's ennek folytatni intézkedés; sz. kir. városok rendezése). Torvényjavaslat a katonai-élelmezés és szállásolási tárgyában (folytatás). Megyék: Kozgyűlés Barsban. Budapesti hírharang. Zsidó erkölcs-tan (vége). Nyilatkozat Kerekes (Józseftől). Külföld. Nagy-britannia. Franciaország. Németország. Legújabb. Hivatalos és magánhirdetések.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Ő cs. kir. ap. fősége Spécz Rudolf orvosnővér 's a cs. kir. teréziai nemesi főnevelő-intézetben vegytudomány tanítóját, csász. kir. tanácsos' czimmel díszesíteni legkégy. méltóztatott.

Méltóságos Sztankovics Ker. János, győri megyés püspök 'sat. huzamos betegeskedése után f. hó 7-én regg. 1 1/2 órakor Győrben meghalálózott. Béke a nemes-jellemű főpap hamvának!

Az ausztriai nemzetbank állapota 1848. febr. 29-én.

Actívák.		Passívák.			
	ft.	kr.			
Kész pénz	65,058,351	83	Forgásban levő bankjegyek	214,146,440	—
5—95 nap alatt lejáró papírosok	86,295,505	54	A folyó számadások fizetendősége	1,906,391	11 1/2
Legfeljebb 90 nap alatt visszafizetendő előlegezésekért letett zálogok	12,602,500	—	Banktőke az eredetileg 600 p.ft. befizetési 50,621 részvény által	30,372,600	—
Biztosítékolt státusadósság	81,387,264	23 3/4			
Biztosított kölcsön Magyarország részére	1,081,809	54			
	246,425,431	11 1/2		246,425,431	11 1/2

Bécs, 1848. márt. 5-én. (Aláírva:) B. Lederer Károly, bankkormányzó. Coith Kereszt. Henrik, bankigazgató. (W. Z.)

Országgyűlés.

LXXI. kerületi ülés, mártius 8-án. (Elnökök: Cserna K., és Tomcsányi J. Fehér és Békesmegyék követei; jegyző: Szentkirályi M.; tárgy: elnöki jelentés 's ennek folytatni intézkedés, 's a sz. kir. városok elrendezése.)

Cserna K. elnök: Az elnökségnek hivatalos eljárása következtében jelenti, mikint országbíró ő kegyelmessége a hozzáintézett kérdésekre válaszolja, hogy az adó tárgyában kiküldött országos választmány tagjait, mihelyest a távol levő förti tagok megjelennek, tanácskozási végett, mint elnök azonnal összehívja; — 's hogy a t. rk. 's rnek az „országgyűlési teendőink” ezimű felirási javaslatnak a förti táblán tárgyalása iránti kívánatát ő cs. kir. fenséggel közölni fogja.

Madarász László Somogy köv.: Önmaga iránti hűségére hívja fel a táblát. Őt napja, hogy a t. rk. az országgyűlési teendő tárgyalás felirási javaslatot nyújtottak át a felsőtáblának. A felirást előidéző körülmények nem változtak. Nem elég, hogy az alsótábla kivított borostyánain megnyugodjék. Azon vélemény, hogy némely tárgyakról jobb nem beszélni, oda látszik vergődni, miszerint némely tárgyakat jobb elfeledni. Az országbíró feleletével megelégedve nincs. Az 1790ki országgyűlésre térvén vissza, figyelmezteti a t. rk. ket azon körülményre, midőn az ország bírójának elnöki hatalmával az ülést elosztatta (13ki ülés kisasszony hava 12-én, 96ik lap). A követi tábla az országbíróknak ezen eljárásán megütközvén, Németh János itélőmestert, Almásy Ignác Heves, Vay István Szabolcs megyék követeit, az ülés-elosztás okainak megtudása végett az országbíróhoz utasították. Az országbíró fájdalommal értvén a t. rk. megütközését, kijelenté, hogy az ülést a fört. kívánságára osztatta szét, miután már délután 5 óráig tartott. A t. rk. vélekedésekben megmaradtak 's kijelentették, hogy az ülést elegendő indok előadása nélkül elosztlatni nem lehet. E példára támaszkodva szóló úgy véli, mikint, kivált illy fontos esetben, joguk van kívánni a tek. rnek, hogy a felső tábla ülést tartson, 's miután a törvények szerint a nádor akadályozása esetére az országbíró, 's ez után a t. rk. elnöke az országgyűlésnek, megütközött szóló az elnöki hivatalos jelentésen; mert midőn nádor ő fensége nincs jelen, ez nem elég arra, hogy az országbíró tisztét magától eltávolítsa. Őt napja mult, 's a tek. rr. azt sem tudja, mikor vétetik tárgyalásba a felirás a másik táblán. Ez híd megvetés; az alsótáblának joga van kívánni, hogy a felsőtábla összejön, 's viszont. A t. rk. kimondák, hogy a haza veszélyben van, önmagok iránti kötelességük kívánja, hogy kívánataik a trónhoz minél hamarabb feljussanak. Az „európai viszonyok mindinkább kitünő alakot öltenek, 's nálunk van egy hatalom, az országbírói, mély nem hogy kitűzné az ülést, de azt még elhalasztja.

Kossuth L. Pest köv.: Azt gondolja, a körülmények kényszeríteni fogják a nemzetet, hogy a felsőtáblának taglatba-vételébe becsátkozzék. E tábla iránt a nemzet kebelében rejlik egy vélemény, miszerint nem jól van úgy, a mint van. A mérséklet, mely az alsótábla eljárását jellemzi, eddig e vélemény nyilvánítását meggátolá. Midőn az alsótábla a kormány eljárását is siettetni kívánja, a fört. az eddigi tárgyalási módot nem találják hosszadalmasnak. Megfelelkeznek arról, hogy az országgyűlésen nincs tag, ki a nemzet előtt felelősséggel nem tartoznék. Nem tudja: tánczolni mentek-e némely főrendek Bécsbe; de ha más okból nincsenek jelen 's tanácskozmány végett mentek fel Bécsbe, ez újabb kihívás, hogy a nemzet e viszonyokba beletekintsen. Hiinni szereti, hogy a fört. egyedül hazafui kötelességük érzetétől vezetettek, 's

BÉCS. A jelen politikai események következtében azon hir terjesztetett el, hogy a nemzeti bank nem fog tüstint megfelelően azok igényeinek, kik bankjegyeiket nála ezüst pénzre a teljes névérték szerint átváltani kívánják. E hir alaptalansága és tisztátalanságáról mindenki maga is meggyőződhetik, miután az ausztriai nemzeti bank igazgató-ságának pénztáránál a legfensőbb eredetű bankszabályok 15d. §ának értelmében a bankjegyek átváltása bankszerű ezüst pénzre, mindenkor kívánságra, úgy mint eddig szakadatlanul történt, azonnal fog eszközöltetni. A bank kormányása ama hirt és az általa támasztott aggodalmat legkövetesebben véli megozófolhatni, ha az ausztriai nemzeti bank 1848ki febr. 29kei állapotát ezennel köztudomásra juttatja.

ha így vannak lelkesedve, elszomorodik szóló, hogy illy percekben ott áll a dolog, miszerint a felirási javaslat még csak tárgyalás alá sem vétetik. Véleménye szerint az olly határozatlan számú tagból álló testületben, mint a förti tábla, a megjelenés azon szigora helyet nem foglal, mint az alsó táblánál, 's épen ezért azt gondolja, hogy ott a jelenlevők határoznak. 'S miután a nádoron kívül az országgyűlésnek más elnökei is vannak, 's a jelenlevő tagok a tanácskozási jogtól meg nem fosztathatnak, a Somogy megye követe által javasolt intézkedést pártolja. Ha az nem segít, a tábla rendkívüli körülményekhez képest rendkívüli módokról fog gondoskodni, mikhez még, — noha a jus publicum előtt nem ismeretlenek, ez uttal nyulni nem akar. Kívánja ezért, hogy országbíró ő excella, a fenséges nádor jelen nemléteben, a tábla törvényes kívánságának engedve, rögtön ülést tartson, 's erre a kerületi elnökség által felszólítások, minek eredményétől függeszti fel sürgető körülményekből merített indítványát.

Hunkár A. Veszprém köv.: 1805ben, midőn az ellenség Bécsbe nyomult, az országgyűlés gyertyavilág mellett is tanácskozott az insurrectio tárgyában. Most nem egy, de három ellenség fenyeget: pénzviszonyok, olasz mozgalmak és a francia forradalom. Szólítsák fel tehát a kerületi elnökök országbíró ő excellját, hogy ülést tartson.

Bónis S. Szabolcs köv.: Somogy követének nézeteiben osztozik. A választmányra nézve nem látja elegendő oknak, hogy az egynehány tagnak jelenlenelété miatt működését el ne kezdhesse, 's a jelen eset meggyőzi arról, hogy a t. rk. az iniciatívát kezökből kieresztetni nem tanácsos.

Cserna K. elnök: Az elnökség a t. rk. megbízása értelmében elfogadja.

Maurovics R. Esztergom v. köv.: Küldőinek megelégedését jelenti ki a mártius 3kai felirási javaslat fölött. Jelenleg pártolja Somogyot.

Bónis S. Szabolcs köv.: Ohajtáná, hogy az egyik kerületi elnök mindjárt menjen országbíró ő excelljához. (Helyeslés — közbeszólás: elutazott Bécsbe.)

Schnée L. Heves köv.: A teendőket siettetésének érzetétől áthatva nem kétli, mikint az elnökök jártasok a törvényben, 's ha az országbíró hon nem találják, a tárnokhoz fog-nak járulni, miért kívánja, hogy ezt szólítsák fel. (Helyeslés.)

Szentkirályi M. jegyző: Különösnek tartja, hogy midőn az alsó tábla az országbíró ülés tartására szólítja fel, ez elutazik. Ez kijátszás. (Zaj.) Az országbíró felelete magyarul annyit tesz: „majd tartok ha tetszik” 's még annyi fáradságot sem von magának, hogy eljárásának valami plausibilis okát adta volna. Ez: sic volo sic jubeo. Miután az országbíró felvált szólítva, hogy ülést tartson 's elutazott, hivatalos állásával visszaelt. (Helyeslés.) A kimondott elvhez képest, akár lesz sikere akár nem, felszólítja a t. rk. ket, hogy az országbíró ellen közkeresetet rendeljenek. (Zaj — taps, éljenzés.)

Tomcsányi Jós. elnök: Még diplomátice tudva nincs, hogy országbíró ő nmlga elutazott; ohajtáná, ha a további eljárás akkorra halasztatnék, midőn a dolog felderül.

Az elnökség eltávozik. — Szünet. —

Az elnökség kiküldetésében eljárván, jelenti: hogy sem az országbíró, sem a tárnokot hon nem találta 's értesítve lön, hogy néhány napra eltávoztak.

Asztalos P. Marmaros köv.: Az országgyűlés elnök nélkül van. Intézkedjenek a t. rk. e tárgyban.

Kossuth L. Pest köv.: Az országgyűlésnek tehát elnöke

nincs. Ismeri a törvényt, mely szerint az országgyűlési tagnak bejelentés nélkül eltávozni nem szabad; ebből nem következik, hogy az országgyűlés elnökei tömegben eltávozhassanak. Ez kötelesség-szegés. Az alsótábla elnöke akadályozva lévén, szükség esetére az alnádort utasítá országos ülés tartására. Ez a helyes ut. Midőn az egész elnökség eltávozik, mit kell tenni? Intézkedni kell a ker. jegyző javaslatára szerint; országbíróval értekezés történt, a tábla kívánsága neki bejelentetett, 's ő eltávozik. Ez megvetés. A keresetet egyenesen kívánja reá intézteni. De a főerőt nem ebben találja, egyes személylyel nem gondol, de gondol azzal, hogy midőn a tábla veszélyt lát, 's ennek elhárítására loyális felirást kíván ő felségéhez intézni, még azon állásban sines, hogy megtudja, mit gondolnak ez iránt a fört. Ez a táblának nullificatioja; ezért indítványozza, hogy a felirás küldöttség által vitessék a trónhoz. (Zajos helyeslés.) Esedezik a t. rk. ket, tanácskozzanak ezen indítvány felett; — ha a többség elfogadja, szólítsák fel az alnádort, hogy országos ülést tartson.

Pázmándy D. Komárom köv.: Értesítve vagyunk, hogy Bécsben magyar bál tartottak, a szláv bálnak viszonzásul. E két bál közt az volt a különbség, hogy midőn a szláv bálnál szlávul, — a magyarban németül társalogtak. (Lónyay Gábor közbe szól: Hát Pozsonyban másképp megy?) A jelen országgyűlésen a fört. olly helyzetbe varázsolják magokat, melyben őket az ország még nem látta. Bécsben tanácskoznak a rendi izenetek 's felirási javaslatok felett, úgy, hogy nekünk már 12—24 órával előbb jön tudomásunkra, mi lesz a végzés. Ez így soká nem maradhat. Midőn a t. rk. az elnöki jelentés folytán intézkedni kívánnak, szóló nem szeretné a kérdést szélsőségig vinni, 's olly módhoz nyulni, mely a csomót ketté vágja, 's ezért a pesti indítványhoz nem járulhat; nem akarja azon örömet engedni a förtnek, hogy így a vitaközös alól kibújjanak. Midőn a körülmények főké az aristocrátiát szorongatják, tudni kívánja, ismeri-e ez feladatát, az absolutismusnak hódol-e, vagy a néphez simul? Meg kell tudni a fört. vélekedését, mert ők is felelettel tartoznak. A körülmény minden tekintetben szomorú, de véleménye szerint itt a mérsékletben fekszik az erő. (Helyeslés.) Kívánja, hogy a jelen körülállás egy izenetben fejtsék ki, 's a fört. a teendők iránt értesítsenek. Az izenetben főké sürgötessék, hogy az országgyűlési teendők iránti felirási javaslatot elegendően tárgyalják; 's végtére fejtsék ki, hogy ha a t. rk. a történetek által magokat felhívta érzendik, tenni fogják azt, a mit az ország java és dicsősége megkíván. (Helyeslés. — Elfogadjuk!)

Somsich P. Baranya köv.: Ha a komáromi indítvány elfogadtatik, a szótól eláll.

Kossuth L. Pest köv.: Erőt helyezvén abban, hogy a tábla egy véleményben legyen, — kijelenti, hogy a még idő, mód és hely van, meg akarja a lépést kísérteni, 's a komáromi indítványhoz hozzá járul, de kívánja, hogy ez rögtön történjék. Számot vetve kötelességeivel, elégti most, hogy véleményét kimondá, de ha az izenetnek sikere nem lesz, ismét az ebbéli módhoz fog nyulni.

Bónis S. Szabolcs köv.: Vannak körülmények, midőn minden polgárnak, — akár születésénél, akár képviselői állásánál fogva vesz részt a törvényhozásban, ön igazolása végett ki kell véleményét mondani. Illyen a jelen körülmény. A komáromi indítványnál más utat követni nem lehet. Az elnökök hibája, nem a förti tagok hibája, a kik közt sokan vannak a t. rk. ket egy véleményben. Alkalmat kell nekik nyujtani, hogy kifejezhessék, mint éreznek a nép iránt. E jogtól őket megfosztani nem lehet, azért a komáromi indítványt elfogadtatni kívánja. (Elfogadjuk.)

Madarász L. Somogy köv.: Szinte nem akarja lehetőségét elvonni, hogy a förti tagok véleményeiket kimondhassák. Az izenetben kifejezteni ohajtja az aggodalmat a felirás nem tárgyalása iránt; 's aggodalmat a felett, hogy az országgyűlésnek elnökei nincsenek jelen.

Bernáth Zs. Ung köv.: Illy fontos perczben, mint a jelen, úterére tapint, mielőtt szólana, hogy vajjon az nem hevesebben ver-e? Biztosít, hogy olly higgadtan szól, mint csak szíve parancsolja. Mind a két indítványt helyesnek tartja. A pesti, — a szigoru törvényesség útján jár; a komáromi, — a tanácsosság ösvényét keveti. Ha gondolhatná, hogy a szigorúság kiveszi hazánkat a bonyodalomból, a pestire szavazna; jelegleg a komáromi indítványt pártolja. Csak a módot nem látja eléggé kifejtve. Hallotta, hogy izenet küldessék, hogy a dolog rögtön történjék, — ezekben megnyugszik; de a további eljárásra nézve ezután országos ülést kíván rögtön, hogy az izenet átküldethessék, 's ezt itt ohajtja elhatározatni.

Cserna K. elnök: Az előtte szóló javaslatáról lehet tanácskozni, ha a jegyző felteszi az izenetet.

Szentkirályi M. jegyző: miután ő a városi ügygyel van elfoglalva, más jegyzőt kér alkalmaztatni. (Többeknek kérésére a tollat megtartja.)

Kossuth L. Pest köv.: Ha már ma nem lehet kerületi és országos ülést, — mit csak azért nem sürget, mert kihez vitetnék át az izenet? — holnap kívánja a szerkezetet hitelesíteni, 's országos ülést tartatni. Reméli, hogy a telegraphi dolgozni fog 's a fört. ülést tartanak.

E tárgy befejezése után a városi kérdés tárgyalatott. Sebestyén G. Veszprém köv.: A kir. főpolgármester

hatáskörét kitzó 238. és 239. §-nál, küldőinek nézeteit a következőkben adja elő. Kivánják küldői 1) hogy a főpolgármesteri hivatal örökös legyen, 's akarata ellen a főpolgármester csak törvényes uton legyen hivatalától elmozdítható; 2) fizetését a törvényhozás határozza meg, 's a városi pénztárból húzza; 3) köréhez más ne tartozzék, mint a közigazgatás és igazság-kiszolgáltatás feletti ügyelés, de tetteles részt egyikben se vehessen; 4) a követválasztó és utasító gyűlésekben ne elnöködjék; 's 5) a tisztújítások alkalmával a kijelöléseket oly megszorítások között tehesse, mint a szerkezet javasolja.

Joannovics György Temesvár köv.: Hogy a főpolgármester csak per utján legyen elmozdítható, ezt pártolja, mert míg hivataláról biztosítva nincs, független nem lesz. Egyébként küldői nevében kéri, hogy fizetésével a városi pénztár ne terheltesse. (A városi követek: mindnyájan.)

Ruttkay Ist. Zólyom köv.: Ne hogy a városokban is azon eset adja magát elő, mint a megyékben, hogy a bizalomvesztés főispán elnöki székeben megmarad, — kívánja, hogy ha a választóknak két harmada bizodalmit a kir. főpolgármester iránt elveszté 's bizodalmitanságát nyilatkoztatja, hivatalától elmozdítható; különben kívánja, hogy a város fizesse, mert ha a bizalmat elveszti, a fizetést tőle megtagadhatja. (Helyeslés) Asztalos P. (Marmaros) Zólyom követével egyetért.

Madarász L. Somogy köv.: A veszprémi javaslatokat fontosnak tartja. Az 1536. 36. törv. cikkben a főispánok vexillái 'sat. ellen foglalt óvószert a kir. városokra is kiterjeszteni kívánja. A főpolgármesterek örökösök legyenek ugyan, de törvényes uton elmozdíthatók. Az első a kormánytól függéstől — a második arról biztosít, hogy velencei podesták ne legyenek. Fizetéseket a városok pénztárból, de az országgyűlésen kívánja meghatározatni. Szóval: a veszprémi javaslatokat pátolja.

Mátyás Jós. Körmez köv.: A városok belrendezése mellett a főpolgármesteri hivatal felesleges. Felesleges hivatalnokot pedig, bármely pénztárból fizetni nem célszerű. Amugy is elég költségek vannak a városoknak.

Uhljari J. (Ujbánya). Hergessl F. (Győr) Nagy Kár. (Köszeg), Szmazenka F. (Szokolca) Mangold K. (Sz. György) a főpolgármesterek fizetésétől a városi pénztárokat megóvatni kívánják.

Hunkár A. Veszprém köv.: A követválasztó által előadottakat indokolja. A kir. főpolgármesterek már születésük előtt gyűlöletesek, a városoknak nem kellene; kezeiket meg kell kötni, nehogy podesták legyenek. Örökösöknek kívánják küldői, nehogy a hivatal csak léposzólet legyen, 's bitosítani kívánják a városokat, hogy ha zsarnokokká fájulnának, őket lerázhasssák oly módon, mint Zólyom követe javasolja.

Szavazatra tüzetvén ki e kérdés: szerkezet vagy hozzáadás? — A többség a szerkezetet megtoldatni kívánta. Szerkezet mellett szavaztak: Zemplén, Sáros, Szatmár, Szepes, Csongrád, Temes, Torontál, Krassó, Nyitra, Soprony, Hont, Győr, Baranya, Mosony, Pest, Árva, Bács, Pozsega, Verőce, Szerém és Horvátország. — Bars nem volt jelen. — Csanád nem szavazott. — A szerkezethez hozzá adatik, hogy az 1536. 36. t. c. rendelete a főpolgármesterekre nézve is kiterjesztetik.

A fizetésre nézve kettő volt a kérdés. Első, hogy a fizetést a törvényhozás határozza-e meg; másik, hogy ki fizessen? Az első kérdésben közösen állapodtak meg a t. rr. A másikra nézve a kir. városok követői a terhet a városoktól elhárítani szorgalmazták. Szönyey K. (Lőcse) úgy hiszi, hogy a városok nem fognak gyönyörködni, ha a főpolgármestereket fizetniek is kell.

Károlyi Ist. Pest v. köv.: A kir. főpolgármesteri állomást a t. rr. a sz. kir. városok akarata, sőt annyiszor kinyilatkoztatott ellenkezések dacára szavazás utján, melyhez a kir. városok követői, gúnyos állásuknál fogva szavazatukkal nem is járulhattak, nagy szótöbbséggel elfogadni méltóztattak; — nem volna már most egyéb hátra, mint azoknak fizetését is a szegény városokra róni. Megesnek ezeknek! Ugyanazért küldői nevében igazságosnak véli 's azt kívánja, hogy fizesse azokat az, ki őket kinevezendi.

Többen a veszélyt nem ott látták, hogy a főpolgármestereket a kincstár fizesse, de abban, ha fizetésük törvényen kívül emeltetik; 's miután ez ellen lesz a törvényben biztosíték, — a többség azt határozta: hogy a kir. főpolgármestereket a kincstár fizesse. Ellenkező értelemben voltak: Vas, Zala, Hont, Veszprém, Zólyom, Marmaros, Csongrád és Békés. — Az ülésnek vége.

Törvényjavaslat

a katonai élelmezés és szállásolástról (a k. kiadások II. pontjához.) folytatás *)

20. §. Azok, kik a kincstártól szállásbért kapnak, szállásukról magok tartoznak gondoskodni, 's a szállásbér fizetésére és a szállás felmondására nézve magokat a 17. 18. és 19. §§. rendeleteihez szabni. — 21. §. A katonai szállásolástól minden nemesi magán udvartelkek, minden papi és iskolai épületek, só-vám- és harminczadházak, valamint minden olyan kincstári épületek is, melyek nem katonai szállásul rendelvék, teljesen mentesek; ha azonban nemesi udvartelkek birtokosai katonai-tiszteket, tisztviselőket vagy közembereket magokhoz szállásra befogadni kívánának, a szabályszerű díjban részesülnek. — 22. §. A minta-tervek szerint felépített, szabály szerinti bútorokkal ellátott és a kincstár részéről bizottsági elöléges pontos megvizsgálat után átvett laktanyákra, az ország évenkénti javítási öszvegül, az átadás napjától kezdve, folytonosan az egész felállítási költségek négyes százalékát fizeti. — 23. §. Azon naptól kezdve, mellyen az ország a kincstárnak átadott valamely laktanyára a négyes százaléki javítási öszveget lefizeti, amaz egész mennyiség,

mellyet ugyancsak az ország évenként fizetni köteles, annyival kevesbedik, mennyire az átvett laktanyákba beszállított katonacsapat számára járó illetőségek rugtak volna. — 24. §. Azon közkivárat teljesítése tekintetéből, miszerint a laktanyák ugy legyenek a szabály értelmében mind felépítve, mind felbutorozva, hogy azok ellen az átadás alkalmával semmi kifogás ne tételhessek, műszaki tekintetben a felvigyázat és építés vezetése mérnökkelbéli tisztekre bízandó. — 25. §. Mit könt kell a laktanyákat bútorozni a gyalogság szintjegy mint a lovasság számára, a VIII. alatti esatolmányból látható, valamint az is, hogy jelenleg minden egyes darab mennyibe kerül, Budáig vagy Pestig számítva. — 26. §. A fiók-laktanyákra nézve elvül állítottak: hogy a legkisebbikben is elférjen egy altiszt és tíz legény lovastul, 's tüzmentve legyen. — 27. §. Nagyobb fiók-laktanyákba, ha ugyan arra alkalmasok, fenedék- és főtisztek is szállíthatók. — 28. §. Vezéreket sem fődek- és főtisztekben nem lehet szállítani, mert a szolgálati tekintetek könnyen megkivánhatják, hogy időszerűti lakhelyeket változtassák. — 29. §. A fiók-laktanyákat, a katonai kincstár nem veszi át, hanem azok teljes tulajdonai maradnak az építőknek vagy birtokosoknak, 's a szállást évenegyenként a tulajdonos szintjegy, mint a katonai kincstár felmondhatja. — 30. §. Ha a fiók-laktanyát a tulajdonos a megkivárató bútorokkal 's istállói szerekkel, továbbá fával, világgal, ágybelivel, ágyásszalmával és istállói világgal ellátja, a kincstár minden állandó katonaságtól, minden hó végével a 17. §-beli VI. esatolmány értelmében egész járadékot megfizeti. Ha ellenben a tulajdonos egyedül magát a laktanyát, a szoba- és istállóbeli szereket, mikint az ágybelit, világítást, fát és ágyásszalmát pedig a kincstár adja, az említett tulajdonos a 17. §-beli VI. esatolmányban kiszabott járadéknak csak egy harmadát kapja. — 31. §. Azon fiók-laktanyákért, mellyekbe egészen vagy részben csak átkelő katonaság szállítatik, szinte a 17. §-beli VI. esatolmány szerinti egész díj ugyan, de naponként fizetetik; ezért köteles a tulajdonos a 15. §-ban kijelölt átkelő katonai szállást és istállói szeradást kiszolgáltatni. — 32. §. Mindazon üres hely, melly az állandó katonasággal megrakott fő- és fiók-laktanyákban netalán fenmarad, mindig az átkelő katonaság szállásul fordítandó, és a kisebb szintjegy mint nagyobb hadesapatok költsége alkalmával tekintetbe veendő. — 33. §. Hogy pedig ezen, a lakosok terheinek könnyítése tekintetében oly annyira fontos cél annál tökéletesebben léreessék, egyszersmind a katonai és polgári rend közt e részben támadható minden akadály elháríthatassék, e tárgyra a főhadikormányzék különös figyelmét fogja fordítani.

— 34. §. Törvényeszerint utalvány vagy hadütlevel nélkül senki nem, sem a fő- és fiók-laktanyákban, sem az egyes lakosoknál, szállás, szeradás, 'sat. nem nyújtható. — 35. §. Az országban és kapesolt részekben állandóan fekvő szintjegy mint átkelő katonaságnak, katonai tisztviselőnek és szakbelieknek keményen tiltatik azon helyeken, hol nem a kincstár a földesur, tábori csapatokat állítani, bört, sert, pálinkát és húst mérni, szobák kereskedést tüzni. — A vezérek, fenedék- és főtisztek 's az ezen osztályhoz tartozó katonai tisztviselők, a magok és házi szükségieik számára megkivárató tápszerket és italokat bárholon nem is hozhatják; de az elősorok (Prima-Planisten) és az őrmestertől kezdve lefelé az egész legénység, húst és italt azon helységekből tartozik hordatni, a hol szállásol. — 36. §. Hogy azonban azon vidékeken és helyeken, hol katonaság fekszik, az ez által legdélkülözhetőbb élelmezésben önkényes vagy mesterségesen eszközölt drágaság a törvényhatóságok által megsabotálni, azt az előforduló körülményekhez képest, időszakonként változtatni és saját utján közhírré fogja tétetni; az illető törvényhatóságok pedig arról intézkedni: hogy az állandó és átkelő katonaság állomáshelyein a már említett és egyéb élelmezésnek is, mindenkor elegendő mennyiségben és jó minőségben találtsanak. — 37. §. Ha mind ezen intézkedések mellett is a katonaság az illető állomáshelyeken akadályra találna 's a megsabotált nagyobb ár fizetésére kényszerítenék, vagy az élelmezésnek rossz minőségűek volnának, 's e részben kívánt orvoslás a katonai állomási parancsnok és a helység vagy törvényhatóság előjárói között történendő értekezés következtében sem nyújthatók: a zászlóalj vagy oszta-lyparancsnok a katonaságnak megengedheti, hogy míg a baltalparancsnok a rossz minőségű vagy a szabott árú drágább élelmi czikk helyett másokat máshonban hozathasson; de erről az engedelemdó parancsnok hivatalos jelentését az illető főhadikormányzéknek azonnal felküldeni tartozik, hogy így a szükséges orvoslás a kir. helytartótanácsnál eszközöltessek.

Második fejezet. Szükség és egyéb raktárak, ruhatárak, irodák, őrszobák, fogházak, fő- és fiók-kórházak, fedett és fedetlen lovagdák. — 38. §. Az itt említett épületek szolgáltatása, kivéven a fedett lovagdákat, szinte az ország szállásadási kötelességéhez tartozik. — Ezekért az állandó katonaságtól járandó bért a törvényhatóságok a VI. esatolmány szerint havonként kész pénzben fogják megkapni. — Ezen épületeket, ha nem az építendő laktanyákhoz kapesolvák, hanem az ország által különállólág adatnak, a katonai kincstár át nem veszi, 's ezekre nézve is áll azon elv: hogy ha teljesen bútorozvák, a tulajdonos az egész járadékot, különben csak egy harmadban kapja; a kórházakra nézve mindazáltal azon módosítás áll elő, hogy ezekbe a tulajdonos fát, világítást és ágymentűt csak olyképen ad, mint az egészséges katonasággal megrakott fiók-laktanyákba; minden egyéb szükségeseket pedig a kincstár tartozik szerezni. — 39. §. Az átkelő katonaságtól az itt említett kellekekért járandó díjak a VI. alatti esatolmány szerint naponként fognak megfizettetni. — 40. §. A fedett szintjegy mint fedetlen lovagdák felállítására, továbbá a kisebb és nagyobb testületekben üzendő fegyvergyakorlatokra szükséges tereket a törvény-

hatóságok ingyen kötelesek szolgáltatni. A téli lovagdák felépítését és a nyáriakhoz megkivárató karfákat a kincstár fizeti.

Harmadik fejezet. A katonaság élelmezéséről. 41. §. Mihelyt egy vagy több csapatból álló katonaságnak a kincstár által történendő élelmezése elrendelitetik, azok a 2. §-beli II. esatolmányban kitzótt tanyájokat azonnal elfoglalják. — 42. §. Melly naptól kezdve az ország az egy millió forintot a kincstárnak fizeti, a törvényhatóságok által a katonaság számára még ideiglenesen szolgáltatandó természetienek azonnal piaci áron fognak megfizettetni. — 43. §. Mihelyt az összes katonaságnak kincstári élelmezése elkezdődik, az ország részéről a katonaság számára történendő természetieni kiszolgáltatás azonnal megszűnik, 's helye, az átkelő katonaságra nézve, csak azon ritkán előforduló esetekben lesz, ha valamely kisebb csapat-szállítmány, az ország és a kapesolt részek határain véletlen lépven túl, a kincstár, az idő rövidsége miatt, élelmezése iránt a szükséges intézkedéseket meg nem teheti; továbbá a ragály, marhavész, pusztító elemek 's veszélyeztetett közbátorság egészen váratlan rendkívüli eseteiben, midőn az állandó katonaság egy vagy több esatainak, rendes tanyájokról más vidékre kell áttétetniük; ezen esetekben a törvényhatóságok a kir. helytartótanács intézvényének következtében, vagy, ha a dolog halasztást teljességgel nem szenvedhetne, az illető esatparancsnok megkeresésére, ugyanazon parancsnok nyugtatványa mellett, minthogy ez az illy rendkívüli esetekre szükséges pénzzel ellátva nincs, a szükséges természetieneket kiszolgáltatni tovább is tartoznak, 's a nyugtatványok a legközelebbi számtétel alkalmával azon áron, mellyen azon természetienek akkor, midőn kiszolgáltattak, a piacon keltek, vagy készpénzben beváltaknak, vagy, ha a törvényhatóságok ugy kívánják, készpénzül elfogadtatnak. — 44. §. A 36. §-sal összehangzólag a kir. helytartótanács valamennyi törvényhatóságok utján egy roszból vagy kétszeresből sült 2. pozsonyi fontos kenyérnek, egy részlet vagyis 1/3 pozsonyi mérő araknak 's 8. és 10. fontot nyomó egy részlet szénának piaci árát is megszabja, minden évenegyenben szabályozza és saját utján közhírré teszi, hogy így a beszámításnál előfordulható minden nehézségnek eleje vétessek.

Negyedik fejezet. A katonai költözésekről. 45. §. A katonaságnak a kincstár általi élelmezése szükségkép magával hozza azt is, hogy annak költözése meghatározott utvonalokra szoríttassék; mert a katonaság pontos ellátásáról gondoskodni, egyszersmind a törvényhatóságoknak is arra, hogy a kitzótt utvonali állomásokon leendő tanyák állítása és felkészítése által, a katonaságnak az egyes lakosokhoz szállítatását még inkább megszüntessék, alkalmat adni, csak így lehet. — *) A IX. esatolmánybeli haduti tervezetben mindazon utvonalak és helységek feljegyzvék, mellyek a nagyobb esatokatban történendő költözések, nagy testületekben üzendő fegyvergyakorlatok, táborozások 'sb. alkalmával előkerülhetnek. — Kisebb csapatok és szállítékok vonulásainál rendes körülmények között azonban csak a X. esatolmánybeli utjegyekben kijelölt vonalok használandók, mert az átkelő katonaság élelmezéséről a katonai kincstár folytonosan 's bizonyosan csak azokon gondoskodik. A X. esatolmánybeli utvonali jegyzék tehát minden utjelő és utvalányozó hatóság által változhatlan sínmértekül használandó. Ha pedig a szükség azt kívánja, hogy az utjelőés olyan vonalokra essék, mellyek az említett X. sz. alatti utjegyekben nem foglaltatnak, ezt minden egyes esetben a főhadikormányzék határozza meg, a költöző katonaság élelmezését biztosítja, a kir. helytartótanácsal közli, és ez az utjelőés hatóságokat értesíti. — Ezen két rendbeli uttervezetben valamely ideiglenes változtatást, vagy eltérést, egyetértőleg a főhadikormányzékkel, csak a kir. helytartótanács tehet, ha t. i. ezt valami rendkívüli események, például tűz-veszelem, vízáradás, járvány 'stb. szükségességké kívánják; melly esetekben az illető törvényhatóságok, és valamennyi utjelőés hatóságok szintjegy, mint a határos tartományokbeli polgári és katonai főkörmányzések is, ezen mindenkor csak ideiglenesen fenálló intézkedések mind kezdetéről, mind megszüntéről haladéknélkül értesítendők. — (Folytatatik.)

Megyék.

BARSBÓL. Országgyűlési követünk tisztokról lemondván, febr. 28-án első alispáni elnöklet alatt, tanácskozás végett összehívtattak a rrk. A megelőző estén, valamint a gyűlés napja reggelén is, konferenciák voltak, mellyek eredménye az lön, hogy a pártok külön-külön magok kebeléből 11—11 öszvesen 22 egyént választván, 's a megye békéje 's csendességének visszaállítására tüzetvén ki ezúl, tanácskozzanak az iránt, kik lennének követekül küldendők; az alatt a többiek részint a teremben részint a szobákban időztek, míg estü 10 óra tájban az eredmény nyilvánítása végett gyűlven a terembe, hol első alispánunk kellő komolysággal, illy formán adta elő az eredményt. Egyhangulag megkértük, u. m. Rainprecht Ignác t. bíró urat, hogy egyikül ő vallalja el a követséget, — de házi körülményeit vetvén okul elvállalni nem akarta; akkor véleményeink szertésgazvát czédulákkal szavaztunk, mellyek szerint a szavazatok többsége Szabó János második alispán, és Sebestyén Ignác táblabíró urakat tüzte ki. — Másnap reggel ismét öszvegyülekezvén, az estüli határozat helybenhagyatott, 's némelly elégtelken keblek megnyugtattattak, — 's hihető, hogy ha egy ismeretes igaztó, valamint jelenleg ugy máskor is elmaradna békésebb lenne Bars. — Ezután kezdődött a közgyűlés, hol a követek lemondása felolvasatván, indítványoztatott, 's Nográdmegeye levele is az

*) A IX. és X. esatolmánybeli haduti — tervezetek a megyék által felterjesztett adatok hiányai miatt még el nem készülhettek.

*) Lásd kezdetét B. P. Híradónk 755d. számában.

indítványhoz esatoltatott, miszerint törvény alkottassék, hogy a követek bizonyos ideig kir. hivatalt el ne vállalhassanak, 's addig is, míg törvény alkottatnék, helyhatóságilag hittel arra köteleztesenek, hogy hat évig nem vállalnak kir. hivatalt. — Ezen indítványhoz sokan szólottak; előhozott, hogy a nép kitünőbb kedvelteji választatnak főbb hivatalokra 's követségekre; — kormányhivatalnokok szinte ezen kitünőbb osztályból szoktak alkalmaztatni; ha ezek elől elzárjuk az utat, miszerint hazájoknak szolgálhassanak, minmagunknak ártunk s. t. Nem használt semmit, a többség akarta, 's végzésbe ment, hogy a választandó követek hittel kötelezzék magukat, hogy hat évig kir. hivatalt nem vállalnak. — Követválasztásunk mart. 13dik napjára tüzetett ki. — Marhahús ára mart. 1ső napjától kezdve első rendű helyeken 15 kr., másodrendűeken 14 kr. — Rend 1ev.

BUDAPESTI HIRHARANG. Annnyira emelkedik már nálunk az ipar, hogy nem rég oly művészek is födöztek föl, kik silány érekből nemes aranyat csináltak, mellynek azonban épen oly kevéssé adhattak valódi becsét, mint ha ember lett volna. A rendőrség nagy ügyességgel tudta nyomukba jutni, mielőtt még nagyobb kárt tehettek volna, 's most börtönben elmélkedhetnek azon közmondás fölött, hogy nem mind arany az, a mi fénylik. — Tudva van, mikép jelenleg a divat kívánja, hogy csupán elzárt társasági táncvígalmak tartassanak; de az alkalmassint beillik még újdonságnak, miszerint ezen elkülönzési divat annyira ment már, hogy itt az utolsó farsangnapokban az urasági kocsisok is külön táncvígalmat rendeztek. A csinos meghívó jegyeken világosan olvasható vala, hogy mindenki keztyűben megjelenni kéretik. Nevezetes az is, hogy bérkocsisok és fuvarosok ezen vigalomból teljesen kizárattak, polgárok kocsisai mindazáltal szívesen fogadtattak, ha „libériások“ voltak. — Sajátszerű ipariújság födöztek föl Pesten. Egy okleveles ur, ki különben mint ügyes pénzjátszó is ismeretes, a belvárosban négy nagy szállást bérlett ki, összesen 7000 forintot, 's ezen szállások apró részletekben bérbe adá másoknak összesen 8700 forintot, míg ő maga a Józsefvárosban lakik. A háziurakat úgy ámitá el, hogy minden szállást más uraság neve alatt bérlett ki, mint azok meghatalmazottja. — Hajóhidunk farsang utójára készült el, hogy a révszek is gond nélkül élvezhessenek még legalább egy pár táncvígalmat. Híre van, mikép a révszek folyamodást készülnék benyújtani az országgyűléshez az iránt, hogy a lánchídi részvénytársaságtól illendő kárpótlási összeget kapjanak téli keresményök megszüntéseért, 's remélik, hogy folyamodásuk nem fog siker nélkül elhangzani. — A gabona ára folyvást erősen csökken ugyan, hanem a molnárak 's pékek még mindig a korábbi drága búzából dolgoznak, mert ők e tekintetben kifogyhatlanok, mint a bibliai asszony olajkorsója. — A szolnoki vasuton a sósárlitást már megkezdék, 's az eredményigen kedvező. — A tengerhajózási társulat fölsozlott, helyette alkalmassint lég-hajózási egylet fog keletkezni, mielőtt elegendő részvevők 's ügyvivők fognak jelentkezni a levegőből. — A hírlapok telvék most azon újdonsággal, hogy egy kovácsmester kéz nélkül patkókat csinált, sőt egy lovat meg is vassalt, mintha biz ez nagy csoda volna, hiszen a kéz nem oly lényeges és nemes része a testnek, mint a fej, és mégis hány ember tud hivatásának dicsérettel megfelelni fej nélkül, és ezt senki nem tartja csodálkozásra méltónak! — Színházunkban erősen tanulnak a bójtre és husvét utáni új évre, sőt mi több, művészeink fogadást tettek egymás közt, hogy husvét után hivatlanul fogják a magyar nyelvet beszélni a magyar színpadon, mivel azt csak így lehet nyelviskolának 's általában magas irányu hasznos intézetnek tekinteni. — Nemzeti irodalmunkban az írónok száma igen öröndetesen szaporodik, elannyira, hogy rövid idő múlva hihetőleg külön társulatot fognak alkotni; hivatalos pecsétül ajánlottatott ezen tudós társulatnak: guszalyon fonó férfi, lábával bölcösöt ringatva. Ehez mellékatdatul egy kis tényecséket közölhetünk: bizonyos hölgyet írva találtunk, 's kérdésünkre mondá, hogy alapeszméket ír a gyermeknevelésről. Utóbb látni kívántuk gyermekét, de azon választ nyertük, hogy dajkaságban van Soroksáron! — A nyilvános papírok keleteseöknél nagy agályt szült Pesten, elannyira, hogy vannak emberek, kik fizetésekül csak vonakodva fogadják el a bankjegyeket; az írók azonban nem tartoznak ezen elfogultak közé, 's a legnagyobb bankjegyet is minden vonakodás nélkül fogadják el. — A pesti gőzfürdőt napról napra többen látogatják, 's vannak arslánok, kik — ez nem tréta — alvász helyett gőzfürdőt használnak áttánczolt éjszaka után, 's annyira fölocsudnak általa, hogy este ismét újra kezdek a mulatságot. Ha a farsang kiüríti érzényöket, bójtre aztán majd ebédelni is a gőzfürdőbe járhatnak, kik munka által megizzadni nem szoktak. —

A ZSIDÓ ERKÖLCSTAN. (Vége.) Minden ember szabadon rendelkezhetik ugyan vagyonáról, sajátjáról, de csak addig, míg ezen rendelkezése az erkölcsi-séggel összeütközésbe nem jő, mert ezen esetben nem sajátja fölött rendelkezik, hanem a fölött, mivel az emberiségnek tartozik, azt pedig el nem sajátíthatja, fölötté nem rendelkezhetik, nem alkudozhatik, 's így más sem veheti el tőle, megegyezése esetében sem, a nélkül, hogy az emberiség ellen ne vétkezne. Ez ezen tétel philosophiája! 'S már négy ezer éves azon erkölcsi szabályunk, miszerint szabadon született ember szabadságát örökre el nem adhatja, 's ha teszi, oly bélyeg sütetik rá, Móses törvénye szerint, melly őt, gyalázatjára, minden más ember-

től megkülönbözteti, 's ennek oka, mert csak szabad ember lehet erkölcsös. Látni való, hogy ezen okoskodás egészen füstbe ment!

Ezután elődeink bűnét sorolja elő. Nem említem, miszerint az igaz bíró soha sem fogja az atya bűncért a fiut lakoltatni, mert hisz erre azt felelheti: most sem fogytok még ki az uszoráskodókból; de épen ezen utóbbiból derül ki az egész vád alaptalansága. Mert ugyanis kérdem, mennyia vannak azok közöttünk, kik úgy szólva elvből nem pedig szorultságból uszoráskodnak? Ezen utóbbi esetben pedig — 's ehhez számlálom mind azokat, kik az uszoráskodást talán a házalásnak, mellyre kárhoztatva vannak, elibe teszik — a bün okozóra háromlik vissza. 'S mégis nem szeretik e sokan a legbeesületesb kereskedőt is, mivel ügyességénél fogva vagyona gyarapul, csalónak nevezni? Szóval, nem fogják e az egyedek bűnét az egész népjárá? De mennyivel inkább áll ez Lajos korára nézve, midőn a vallási vak buzgalom elég ok volt arra, hogy a zsidó máglyára tétessék, vagy legalább is száműzessék. *) Oh én balga, együgyűségemben azt láttam, hogy bizony minden becsületes ember undorodással fordítandja el szemét a historia ezen undok foltjaitól! Lám, mire vezet a pártérdek!

Hátra van még, hogy feleljek a vádak legfőbbikére, melly az Illustrirte Zeitungból merített, 's mellyet oly nevezetes felföldözésnek tart, 's oly igen szép, helyes 's a dolog természetéből folyóan dicsér a czikk írója, hogy azt ismételni nem resteli. En bizony azt merem állítani, hogy ezen vád nemesak alaptalan, hanem támasztójának oly tudatlanságát árulja el, hogy csak sajnálkozni lehet rajta! „Ugyanis, így hangzik az, az ószövetség szentírás a jótettekért mindenütt földi jutalmat ígér, a vétkeket pedig büntetésül földi károssal fenyegeti. — Innen van, hogy anyagi haszon reményében sok zsidó becsületét is feláldozni kész; innét az is, hogy az anyagi kár elhárítására többször lelkiismeretlen eszközökhöz nyul.“

Egy igen becsületes kereskedő erre azt jegyzé meg, hogy ha cselekedeteinek rugója a földi jólét volna, még az nap megkeresztelkednék, bizonyos lévén, miszerint ezen lépésért, mi épen nem nagy fáradságba kerülne, szíve legvörmev vágyainak teljesülését várhatná jutalmul. 'S én kérdem, nem hirdeti e ezt fenszóval a középkor története majd minden lapja? A zsidók föl hagyják magokat konzolotni, elevenen megegytetni, száműzetni, meggyalázotni, minden vagyonuktól megfosztatni 'sat. 'stb. szóval kinzott vértanúivá lettek azon eszmének, hogy egy isten van! 'S ha az „Illustrirte Zeitungtól azt kérdeznök: vajjon mi okból tették ezt? bizonyosan azt felelné rá: hát földi jólét reményében! — Vagy azt gondolja a nyájás olvasó, hogy ez eszme iránt másféle ígéretek 's fenyegetések tétetnek; épen nem! Sokszor lehet e felét olvasni: „Ha idegen isteneket imádtok, az ég megtárogandja az esőt, 's a föld nem szolgálja gyümölcsét.“

De ha mégis kíváncsi volna valaki megtudni annak okát, hogy miért nincs Móses öt könyvében más mint földi haszon 's földi kár említve, azt is megmondom. Az izraelita status theocrat vala; Isten volt a király, Isten harcolt éretők, izent háborút 's kötött békét, Isten szerezte meg a földet 's tartotta meg allattvalói kezében, szóval Istenrendezett el minden politcai dolgokat. Ugyde status törvény nélkül fön nem állhat, kezökbe adatott tehát Móses öt könyve, de ismétlem, mint törvényv nem pedig, mint vallástán, 's ki ezt kétségbe vonná, meggyőződhetik abból, hogy az egész Pentateuchban egyszer sem fordul elő: hi g y e t e k e z t v a g y a m a z t, h a n e m t e g y e t e k e z t v a g y a m a z t, m i n t e z t a h i r e s M e n d e l s o h n J e r u s a l e m b e n m e g f e j t é. Hogy pedig törvénykönyvek csak földi javak iránt lehet ígéretek 's fenyegetések tartalmazni, bebizonyítani szükségtelen, ugy mint azt is, hogy a zsidó valláskönyvek tulságosan is tiltják a földi élvezet. Bővebben: theocratia fogalma oly status föltételezmellynek vallási 's erkölcsi szintyre mint politikai törvényi földi büntetést, azaz egyesekre nézve vagy testit (halált, szijazást) vagy pénzbélt (áldozatot), az egész nemzetre nézve pedig istenicsapást (éhséget, háborút 'stb.) vonnak magok után. Ezen status megszüntével a politikai egészen, a vallási 's erkölcsi pedig csak mint statutörvények szűnnek meg, különben örökkévalók, mint az Isten fogalma. — Róth Herman, papjelölt.

NYILATKOZAT, egyszersmind új felszólítás azon ügyben, mellyben alulírtak már egy felszólítása tételtek közzé a B. P. Híradóban f. évi jan. 7kén. — Minthogy a felszólítás, mellyet én mult december 12kén írtam, nem előbb mint f. évi jan. 7kén tételhetett közzé, 's annál fogva, kivált a távolabbi helyeken csak jan. közepén, vagy még később juthatott köztudomásra: szükségesnek látom az előfizetési határidőt, mellyet akkor januar végére tettem volt, kiebb tenni; még pedig mivel már most a körülményekhez képest változott tervem szerint, kiadandó munkám nemesak hallgatással mellőzött pályamunkámból, 's a jutalmat nyert pályamunka bírálatából fog állani, hanem még egy másik bírálat is járuland hozzá, 's olvasó közönséget is nagyobbab ohajtok munkámnak, kiteszem az előfizetési határidőt egész martius végéig, sőt, ha ezen új felszólításom közzététele is ugy etalálna késni, mint a másiké, egész szept-György napig. — Az előfizetés, noha már most a munka jóval nagyobb lesz is, marad mint volt 40 kr. p. p. 9 példányra a 10diket rá-

*) Hogy ez nem csupa okoskodás, lásd a zsidó idei évkönyvet 214 — 15 lapon.

adásba számítva. — Még pedig mivel már most főczélem az, hogy némely ártalmas visszaéléseket, mellyek a m. t. társaság jó hírét, nevét, becsületét veszélyeztetik, sok jólelkű hazafit tőle elidegenítenek, 's a tudományokat a helyett, hogy előmozdítanák, még hátráltatják, minél nagyobb olvasó közönség előtt minél nagyobb világgosságra hozzak, — így remélhetvén csak, hogy azoknak megszüntetésére munkámnak ohajtott hatása lend: bátor vagyok nemesak a mathesis kedvelőit, mint minap, hanem általánosán a magyar irodalom és magyar tudományosság minden barátit a két magyar hazában, bármellyik osztályhoz tartozzanak is, felszólítani, és tisztelettel 's bizodalommal megkérni, hogy munkám kiadását 's terjesztését előfizetések gyűjtése által elősegíteni sziveskedjenek. — Munkám olyan fog lenni, hogy annak megértésére semmi mélyeseg mathematikai tudomány nem, hanem csak józan ész 's a mathesis elemeivel való ismerettség kívántatik. — A kik vagy már eddig gyűjtöttek, vagy ezután gyűjteni szivesek lesznek előfizetéseket munkámra, kérem, méltóztassanak a pénzt lehető biztos alkalommal minél előbb kezembé küldeni, vagy a kik ezt talán hamarjában nem tehetnék is, legalább arról, kiki hány példányra gyűjtött előfizetést, engem minél előbb lehet, tudósítani — hogy így minél előbb tudhassam, hány példányt kelljen nyomtatnom, 's a nyomtatáshoz minél előbb hozzáfogathassak, egyszersmind azt is tudtomra adni, hogy, ha a munka sajtó alól kikerülend, kinek hova és mi alkalommal küldjem el a példányokat, mellyekre az előfizetést kezembé küldeni sziveskedett; hogy így kiki érdemes előfizetőim közül onnan vehesse kezéhez a maga példányát, hol arra az előfizetést letette. Irtam Debreczenben febr. 10kén 1848. — Kerekes Ferencz m. k. k. r. tanár.

KÜLFÖLD.

NAGYBRITANIA. A febr. 26. Times hosszú czikket közöl Lajos Filep lemondásáról 's abban az Orleans dynastia megbukását a Nemesis el nem maradhatott büntetésé-kint rajolja Franciaország politikájáért, mellyet az utolsó 17. év alatt követett. Anglia és Franciaország sorsa, ugy mond, az utolsó század alatt szüntelenül kölcsönös hatásban állott; a brit szabadság a francziák előtt mindig kívánatosnak látszott 's első forradalmuk azért ütött ki, mivel ebbeli kívánságaik nem teljesítettek. Az egyesült státusok példája Franciaország figyelmét elvonta az angol mintától és zürzavarba döntötte, mellyből a császárság eredt, ebből végre az alkotmányos királyság. Ezt Franciaország Angliának köszönheti, azonban Anglia sem tartozik kisebb köszönettel Franciaországnak, mert a republikanus és császári hódítási szellem ellen vivott harcok és Franciaország politikai haladásának szemlélete Angliát is szabadabbá tették, igazságosabbá és fogékonyabbá az emberiség nagy kérdései iránt. Jelenen az 1830. forradalomnak Angliára nézve igen jótékony hatásai voltak. Lajos Filep és IVik Vilmos ugyanazon alpjából indultak ki a politikai eseményeknek és kormányaik ugyan azon elveiből, 's most hová jutott a két ország? Anglia virágzik lassankint megjavított intézetei alatt, tágitott képviselö, képviselöi hatalmának gyarapítása, gyárainak és kereskedésének szabadsága mellett 'sat. Franciaország új forradalomba dől, mivel kormányai választókat a nemzet egy töredékére szoritotta 's ezt is véghetetlen corruptioval hálózta körül, elannyira hogy a szabadságnak minden nyoma eltöröltetett, mivel e kormány nem népszerű alkotmányt, hanem a ministeri megvesztegetés óriási szemfényvesztését létesítette. Ennek következtében Lajos Filepnek bukni kellett. Azon rendszerben, mellyet korábbi és nemesebb pályájának ígéretei 's az egész alkotmányos Europa reményei ellen magavá tett, nyilvánvaló volt, hogy a forradalom a kozzka esésétől függött. Makacsasságnak rosz következményeit előre megővendültük, de az eredményfázt mutatja, hogy rendszerre még üresebb, ennek felszine még csalékonyabb volt mint jövendőlok. A Times egész czikkét irgalmatlanság lengi át a szerencsétlen királyi család iránt.

A felsőházban febr. 25én Irland veszedelmes állapota került szóba. Stanley lord a házat az United-Irishman bizonyos Mitchell által Dublinban kiadott és a forradalmat nyitáló hirdető lapra figyelmeztette és kérdé, kért-e a kormány tanácsot a korona jogtudósaitól a lap ellen teendő iránt? Land s d o w n e marquis azt felelte, hogy ő is látta a lapot, és Clarendon lord (irlandi alkirály) szinte oly véleményben van, hogy az irlandi fiatal communisták (young gentlemen of „no property“) semmi törvénytelen-ségtől vissza nem rettennek, 's ennél fogva igen veszedelmesekké válhatnak, azonban igen kétséges, kell-e a lap ellen fellépni vagy nem. Véleménye szerint legjobb lesz az egész ügyet Clarendon lord bölcs belátására bízni.

Az alsóházban Duncan lord indítványát az ablakadó eltörlése iránt többek közt egy imádsággal támogatta, melly is eképen hangzik: „Világosság és levegő ura, atyam, királyom! Hallgasd meg esedezésemet, oszlasd el e homályt, a mennyek világát add vissza nekünk! Hagyj látnunk uram Istenem, Anglia többet nem kíván. Ha vesznünk kell, legyen meg a te akaratod, de világos nappal hagyd bekövetkezni vesztünket.“ Mindazáltal az indítvány 160 szavazattal 68 ellen félrevetettet.

FRANCZIAORSZÁG. Parisi febr. 29ei tudósítások szerint a főváros egészen visszanyerte rendes tekintetét. A boltok meg vannak nyitva, a műhelyek legnagyobb részében a munkák ismét elkezdve. Valamennyi lap elfogadta az állapotot; a Reformtól a Journal des Débatsig valamennyi rendre, egyetértésre és visszatérésre a munkához inti a népet. — Odilon-Barrot és politikai

barátjai. Thiers és a kik zászlóját követik, Billaut, Du-
faure és hűveik két gyűlést tartottak, maguktartása iránt
határozandók a jelen körülmények közt. Egyhangulag
végzésbe ment, hogy a thiers-parti, a balközép és bal-
oldal minden tétovázás nélkül az ideiglenes kormányhoz
csatlakozzanak. — A francia köztársaság viszonyairól a
külhatalmakhoz egy párisi febr. 28ai levélben ez monda-
tik: „Az ideiglenes kormány tagjai egész Európával bé-
kében akarnak maradni. E tekintetben a National nézete
hivatalosnak tekinthető. A kormány tagjai mindnyájan
jól tudják, hogy a háboru dulta fel az első köztársaságot,
döntötte Franciaországot egy győztes katona karjaiba.
Az új kormány kihívásáról szó sem lehet. Minden hódí-
tási eszme le van tartóztatva. — Csak Franciaországra
gondolnak, rend és csendre, s a közönséges üdvre. Min-
den arra mutat, hogy a rend és esend fen fog tartatni, és
hogy a nép javára sok fog történni. A tegnapi szemle
megmutatta, hogy Paris egész lakossága kész az ideig-
lenes kormányt védelmezni.”

Ismét egy egész sereg újabb rendelet: 1) Az ideig-
lenes kormány szoros köteletségének tartja a polgárokat
figyelmeztetni, hogy az adórendszer megváltoztatását az
ideiglenes kormány nem, hanem csak az összes nemzet
eszközölheti, ennél fogva rendelé, a) hogy az adó az ed-
digi módon hajtassék be; b) a jó polgárok a hazaszere-
tet nevében szólítsanak fel, hogy az adó fizetésével ne
késedelmeskedjenek; c) az ideiglenes kormány kötelezi
magát, a nemzeti gyűlésnek új budget-terjesztési elő,
mellyből az ideiglenes sajtó bélyegadója, a városi vály és
a sóadó ki lesznek hagyva, továbbá egy törvényt, melly
a közvetett adóknak rendszerét gyökeresen megváltoz-
tatandja. — 2) Tekintetbe vévén az id. kormány, hogy
a francia forradalom három nagy elvének egyike az
egyenlőség, és hogy ez elvet tüstint életbe kell lépíteni,
határozza: minden nemesi cím el van törül-
ve. — 3) Szigoruan tiltatik, hirdetéynyeket a nyomtató

neve nélkül kiboosztani. — 4) Paris városi tanácsa szét-
oszlattatik. — 5) A munka organizatiojára bizottság kül-
detik ki, mellynek elnöke és titoknoka az id. kormány 2
tagja Louis Blanc és Albert. A bizottságban munkások
is részt veendnek. Az ülések a luxembourgi palotában
lesznek. 6) Subervic hadügyminister intézménye a hadi
osztályok és dandárok parancsnokaihoz, hogy a köztár-
ságot a seregek előtt kihirdessék, a tegyelem fentartá-
sáról gondoskodjanak, a szabadságosokat tüstént vissza
hívják. 7) Marie közmunkaügyminister, a parisi erősít-
ményeket kivéve, minden országos munka folytatását
rendeli. — 8) Cremieux igazságügyi minister rendelete,
hogy az elítéltek pürei büntetéseik enyhíthetése végett
fölterjesztessenek. — 9) Az első köztársaság és a császár-
ság alatt használt „osztály-és „dandárvezér“ elnevezé-
sek felelevenítettek. stb.

Febr. 29én Parisban egy nyilvános nagy gyűlésben
következő határozatok hoztak és az id. kormány
kívánásai felterjesztettek. 1) Jog a munkára. A status
köteles minden, a magániparban foglalkozást nem találó
polgárnak munka és kereset minimumát nyújtani. 2) Az
ipar rokkantjainak nyugdíjazása. 3) A despotismus
visszatérésének megakadályozása az által, hogy a had-
sereg munkások ezredjeivé alakíttassék át, mellyek ne
csak a határokat védelmezzék, hanem minden nagy köz-
munkát végezzenek. 4) Egyenlő és ingyen nevelés min-
denkinél, mindenkit kötelezően. 5) Magától a néptől
igazgatott takarékpénztárak, mint iparának alapítóik. 6)
Az egész igazságkiszolgáltatás reformja. 7) Korlátlan
gondolat- és sajtószabadság. 8) Progressiv adó. — 9)
Aránylagos adó a szerint, a hány munkát vagy gépet
tart az ember. 10) Megosztása a nyereségnek a tőke és a
munka közt. 11) Fényűzési adó. 12) Általános választás-
jog. 13) Nemzeti gyűlés, évenként választandó, fizetéses
és szám szerint 1000 taggal. 14) A népek általános fel-
gyevezése.

Mialatt Lamartine a republikanus mozgalomnak a
külföld irányában tisztán defensiv jellemet fentartani
iparkodik, már emelkednek némely hangok, a propa-
gandisticus ezélokot nyilván elárulók. A Democratie
pacificque már is szózatot intéz a nemzetekhez, hogy
francia testvéreikkel kezét fogjanak, a Constitution-
nel pedig azt mondja, mikép „szükség esetében“ ké-
ssen kell lenni „más nemzetek függetlenségének védel-
mére.“ A nemzetörség főparancsnoka Courtais pedig egy
febr. 29ei szózatában, mellyben az egész népességet
fegyverbe szólítja azon gonosztévők ellen, kik Paris körül
gyűjtogatást és pusztítást követnek el, (mi főkép a
neuilly királyi palota felgyújtására vonatkozik) azt az
„ellenségnek“ tulajdonítja vétkül, ki a francia népet le
nem győzhetvén, annak diadalát megbecsteleníteni akar-
ja; és a szózat következő szavakkal végződik: „Csak
rendet és egyetértést, polgárok; drága hazánk újra vissza
nyerte rangját az európai nemzetek élén; a belgák és
olaszok már követik példánkat; minden más nemzet is
követni fog bennünket és fel fognak kelni a szabadság,
egyenlőség és atyafiság szent szavára.“

A megyékből folyóvást érkeznek tudósítások, hogy a
köztársaság kiküldtása mindenütt esendzavarás nélkül ment
véghez. A nyugoti megyékben némely ingerültség mutat-
kozott ugyan, de ki nem tört.

NEMETORSZÁG. Münchenben márt. 3án egész nap
sajnos esendzavarások voltak. Berks belügyminister házat
feldúlták, azután a belügyministeriumnál és a megye
házánál az ablakokat betörvén zajongva esatangoltak
szerte szét a városban. A fegyverbe hívott landwehr a
csendet helyreállította.

Baden nagyhercegségben és Württemberg királyság-
ban amott az 1831ki, itt az 1817ki sajtó törvények vissza
állítatván a censura eltöröltetett.

Szerkeszti Szenvey József

Hivatalos tudósítások.

Jegyzőkönyvi kivonat.
A tisztavölgyi társulat központi választmányának 1848. évi február hó 10-én
sz. kir. Pozsony városában tartott ülése határozataiból.
3. Központi igazgató emlékezteté a választmányt a társulati nagygyűlésnek az alapszabályok
értelmében megtartása iránt szükséges intézkedésre; egyszersmind indítványozta, hogy a nagygyűlés
azon időre hálástassék el, midőn az országgyűlés e társulat ügyeibe teendő lépéseiből a társulat is
némileg tájékozhatja magát teendői iránt vagy épen a körülmények úgy kívánván a társulathoz fog
kelleni kérelemmel járulni az országgyűléshez.
HATÁROZAT: Ezen indítvány elfogadotván közhírré tétetni rendeltetik: miszerint a tár-
sulat központi választmánya a nagygyűlést azon ideig elhalasztja, míg az országgyűlés folyamatából
a teendőket biztosan kijelölhetve, azt a nagygyűlés elibe terjesztheti.
Ugyancsak a választmány határozata folytán az érdekeltek értesítetnek, mikint a jelen évi
munkasorozat meghatározó választmányi ülések f. évi april hó 3-án sz. kir. Pest városában veendik
kezdetők, mikorra minden osztályok igazgatói, s osztály mérnökei az alapszabályokhoz képest meg-
jeleni ezennel felhivatnak. Kelt Pesten 1848. február 20-án.
(150) (3, 3)

Kiadta Décsy Lajos társulati jegyző.

Már teljesen megjelent

Heckenast Gusztáv

pesti könyvtár és kiadónál, és minden hiteles könyvtárúsnál kapható:

Legújabb és legteljeseb magyar-német és német és magyar ZSEB-SZÓTÁR,

legújabb helyesírás szerint, s az ujonan alakított vagy felélesztett szókkal bővítve összeírta

Alsó-viszti FOGARASI JÁNOS.

Második, jobbitott és sok ezer új szókkal bővített kiadás. Kis 8-rét, két hasámban, és nagyobb s olvashatóbb betűkkel nyomva minden eddigi magyar-német zsebszótáraknál.

Teljes 2 kötetben füzve 4 ft pp.
Egy-egy kötet ára 2 ft pp.

Előfizetési hirdetés.

Az országgyűlési naplók, irományok és röpívekre **postai uton előfizethetni!**

Az országgyűlési iratok kiadó-hivatalában
(Pozsonyban Ventur-utca 114. sz. a.)

őszpontosulva és lehető leggyorsabb úton megjelennek az országgyűlési naplók, iro-
mányok és röpívek, mellyekre **postai szétküldözéssel és boríték alatt** a következő
feltételek alatt az **afülrít hivatalban**, és minden es. királyi postahivatalnál
előfizethetni:

- 1) **A Főrendi Naplóra**, I-ő kötet, 100 nyom. ív postabérrel együtt **7 ft 24 kr. pp.**
 - 2) **A Karok és Rendek naplójára**, I-ő köt. 100 nyom. ív, posta-
bérrel együtt **6 ft 24 kr. pp.**
 - 3) **Az országgyűlési Irományokra** (Acták), I-ő köt. 100 nyom.
ív, postabérrel **6 ft 24 kr. pp.**
 - 4) **Az országgyűlési Röpívek első folyamára**, 124 ív, posta-
bérrel **6 ft 24 kr. pp.**
- A második folyamra, 100 ív, postabérrel **5 ft — kr. pp.**

A szétküldözés megjelenés után **ívenként** történik.
Pozsonyban febr. 1848.

Az országgyűlési iratok kiadó-hivatala.

Tulajdonos Borsos Márton. — Nyomatja Landerer és Heckenast.

Haszonbérleti h iradás. (3, 3)

141. A pesti kr. redoute termék hozzátartozandókkal csödulet utján 1848-i sz. György
napjától kezdve 1851-i sz. György napjáig három évre haszonbérbe adatni fognak. A bérleni szándé-
kozók ebbeli ajánlatai lepecsételve f. évi martius hava 12-én délelőtti 10 óráig a pesti kr. szepítő
biztosság irodájában beadandók — hol is az illető haszonbérleti feltételek beláthatnak.

Hirdetés. (2, 3) (142)

149. T. Gázy Imre urnak M. Pederi határon
Debreczen és N. Várad közt lévő országot melletti
1500 kőblos pusztája, 110 kőblos őszi buzávetés-
sel, és az ide tartozó gazdasági épületekkel együtt,
akár 6. akár 12 évre minden pillanában haszon-
bérbe adandó. A kibérteni szándékozók személye-
sen, vagy levél által a fennevezett és M. Pederen
lakó tulajdonos s alirtekezésre ezennel folhivatnak.

Megjelentek s minden hiteles könyvtárú-
snál kapható:

Ügyvédi állapotok.

Röpirat ügyvédi érdekekben. Tóth Ló-
rincztől. Ára 20 kr. pp.

Heckenast Gusztáv pesti kiadó könyvtárú-
snál megjelent s
Wigand Károlynál pozs. könyvtárú-
snál kapható:

Az írói tulajdon.

philosophiai, jogi és literaturai szempontból,
az azt tárgyazó külföldi törvények, és véle-
mény egy magyar írójogi törvényről. A Buda-
pesti szemle első kötetéből. Nagy 8-rétben.
1840. esinosan borít. füzve 48 kr.

FOGHÁZJAVÍTÁS.

Báró Eötvös József és Lukács Mór.
8-rét. 320 lap és több köre metszett rajzzal füzve
3 ft pengőben.

Heckenast Gusztávnál megjelent és
Wigand Károly pozs. könyvtárúsnál
kapható:

Franczianyelvten,

uj és könnyen
megfogható tanításmód
szerint, különös tekintettel az öntanításra,
magyarok számára. Szerkezé és kiadta
Lemouton János.
Harmadik olesőbb kiadás. N. 8-rét Pesten 1847.
köve 1 ft 20 kr. pp.

FRANCZIA-MAGYAR SZÓTÁR.

Kis Mihály.
Franczia-magyar rész. Füzve 2 fnt pengőben.

Bibliai történetek

gyermeknek számára
Roder Alajos az esztergomi főmegyében
fölső-ludányi plébánostól. Képekkel. — Ára
keménybe kötve 12 kr. pengőben. Kapható
Pesten Hartleben könyvkereskedésében.

Landes József könyvkereskedésében (fő-
piacz 3-ik sz. a.) épen most legújabbán megjelent
s kapható:

Kritische Beleuchtung
der
Juden - Emanelpationsfrage
von
Ludwig v. John.
Pressburg 1848. Preis 30 kr.

Heckenast Gusztáv
pesti könyvtárú és kiadónál megjelent és minden
hiteles könyvtárúsnál kapható:

ESTIKÉK.
Irtá
Frankenburg Adolf.
8-rét. 2 kötet. Füzve 2 ft pengőben.

Magyar
ÉLETKÉPEK.
Nemzeti és eredeti novellák és beszélyek
gyüteménye.
Szerkeszté
Frankenburg A.

2 erős kötet, 1152 lap, két aczélmetszett képpel,
legnagyobb 8-rétben. Pesten 1843. Füzve 8 ft pp.
Leszállított ár 4 ft pp.

Leszállított ár!
Heckenast Gusztáv pesti kiadó könyvtárú-
snál megszerezhető s
Wigand K. pozsonyi könyvtárúsnál
kapható:

MÁRTON JÓZSEF, Lexicon trilingue latino-
hungarico-germanicum ad ductum Lexici
scholastici Schelleriani et Krischiano-Borniani
elaboratum, ac vocabulis medii aevi terminis-
que scientiarum technicis ubique distinctis,
auctum addito Terminorum juridicorum, in-
primis in jure hungarico usitatorum, glossario.
Nagy 8-rét. Két kötet füzve 2 ft p.
— Német-magyar-deák szótár. A legjobb
szókönyvek, különösen K r a f t deák lexicon
szerint készitette. Nagy 8-rét. Két kötet.
Füzve 2 ft p.